

„Nagy élményem volt '56”

Beszélgetés Csics Gyulával,
a Tatabányai Városi Könyvtár igazgatójával

Két pesti srác 1956-ban naplót írt a forradalmi eseményekről. Csics Gyula ekkor tizenkét esztendőős volt, barátja, Kovács Jancsi pedig tizenhárom. A történetek lejegyzésének idején mindketten az általános iskola padjait koptatták, és vélhetően sem akkor, sem pedig később nem gondoltak arra, hogy ötven esztendő múltán, a forradalom jubileumi évfordulójára a naplók sorsa beteljesül, azaz nyomtatásban is megjelennek az '56-os eseményeket dokumentáló krónikáik.

Egy szerencsés találkozás segítette hozzá az olvasókat, hogy Csics Gyula Magyar forradalom 1956. Napló címmel megjelent kötetét 2006 nyarán kézbe vehessék. 2004 februárjában, Tatabányán, a megyei könyvtárban megrendezett, '56-os eseményeket felidéző beszélgetés résztvevője volt Csics Gyula, és itt tartott előadást Rainer M. János az 1956-os Intézet igazgatója. A beszélgetés végén Csics Gyula „Mindjárt a kezembe is nyomott egy dossziét, ezzel: »talán érdeklő...«” – írja Rainer M. János a kötet bevezető soraiban. Az olvasó pedig csendben megjegyezheti, milyen szerencse, hogy mindez így történt, hiszen az 1956-os Intézet igazgatóját nagyon is érdekelte a gyermekírással papírra vetett szöveg, ennek köszönhetően a napló 2006-ban, az ötvenedik évfordulóra megjelentethető.

A Tatabányai Városi Könyvtár vezetője könyvének vitathatatlan sikere ellenére sem tartja magát írónak, egyetlen „rangot” hajlandó elfogadni, ez pedig a „kis naplóíró” elnevezés. Ez a rendkívül szerény, és ősz szakálla ellenére fiatalos lendülettel bíró, optimizmust sugárzó férfi éppen egy budapesti általános iskolai „író-olvasó” találkozójáról érkezett a beszélgetésre. Nem kerülhettem hát meg a kérdést:

– *Milyen minőségben vett részt a zugligeti általános iskola rendezvényén?*
– *Irodalmi pályázatot hirdettek az iskolában, a gyerekeknek 1956-ról kellett írni. Riportot lehetett készíteni '56-ban élt, és a forradalom eseményeiben részt vett, vagy azokra emlékező emberekkel, de más formában is fel lehetett dolgozni az akkori eseményeket. Engem, a napló okán azért hívtak meg, hogy meséljek '56-ról.*

– *A kötet megjelentetésekor volt elképzelése arról, hogy majd esetleg az ön egykori kortársai, a tizenévesek közül kerülnek ki az olvasói?*

– *Nem volt ezzel kapcsolatban semmilyen elképzelésem és szándékom sem. Egyébként is 2004 előtt el sem tudtam volna képzelni, hogy kiadhatnák a naplót.*

A húgom és a családja bíztattak, hogy a naplóval kellene kezdeni valami. Amikor a rendszerváltozás után elő lehetett venni az ilyesfajta írásokat, elővettem és nézegettem. A családom és a szüleim tudtak róla. A húgom arra kért, hogy egy másolati példányt adjak neki is. Én azonban még 2000 táján nem éreztem, hogy ez nagy alkotás lenne, hogy terjeszteni kellene. Az ember egyébként sem a nagyközönségnek ír naplót, nekem sem voltak soha ilyen gondolataim. Amikor három évvel ezelőtt Tatabányán lent járt Rainer M. János, akkor meghallgattam az előadását, és utána odaadtam neki a naplót, három hét múlva megkerestek az 1956-os Intézetből. Közben Kovács Jancsi naplóját is keresni kezdtük.

– *A gyerekekkel való találkozásokon, hogyan látja, nincs nagyon távol a mai fiataloktól 1956 emléke?*

– Erről rendkívül vegyes tapasztalataim vannak. A gyerekek azonban többnyire érdeklődőek, kíváncsiak, főként a meseszerű részletek birizgálják fel a fantáziájukat. Vannak olyanok, akik sokat kérdeznek. A kötet kapcsán már sokféle találkozót vettem részt, politikai jellegű találkozókra azonban nem mentem el. Tatán is azt akarták, hogy én legyek az '56-os díszvendég. Ezt azonban nem vállaltam. Ha a naplóval kapcsolatban hívnak, a felkéréseknek szívesen eleget teszek, de hogy én kiültetett „díszpinty” legyek, azt nem szeretném. Azt vállaltam, ha hívtak, pártoktól függetlenül elmentem, de ha valaki nem a naplóra vonatkozóan kérdezett, akkor én azt mondtam, ne haragudjon, én nem vagyok '56-os mártír, nem börtönöztek be, én egyet vállalok, a „kis naplóíró” szerepét. Engem nem lehet zavarba hozni, mert amit leírtam, arról tudom, hogy úgy volt.

– *Mit tudnak a mai kiskamaszok 1956-ról, találkozott-e olyan gyerekekkel, aki a napi aktuálpolitikai eseményeket, a ma divatba jött virtuális napló, azaz blog formában rögzíti? Egyáltalán mutatnak-e olyasfajta érdeklődést a mai gyerekek a napi politika iránt, amilyent ön mutatott annak idején, tizenkét esztendőskorában?*

– Ilyennel nem találkoztam, de a gyerekek általában nagyon lelkesek. És nagyszerű kis iskola az, ahol ma voltam, nagyon jól éreztem magam. Azonban azt mondhatom, hogy a mai gyerekek mások. Érzem irányukból a szeretetet, a kíváncsiságot és az érdeklődést, de ők sem tekintenek „író úrnak”, ezt a fajta, számomra értelmetlen tiszteletet a rádióban egy velem készült riport során éreztem. Ám, amint azt említettem, én csupán „kis naplóírónak” tartom magam, hiszen irodalmi alkotást, regényt vagy verset soha nem írtam és nem is akartam, kivéve a kamaszkoromban álneven írt szerelmes verseket. Nem éreztem szükségét, hogy írjak, de talán tudtam fogalmazni. Gimnáziumban mindig úgy írtam a megadott címmel fogalmazást, hogy mondtam magamban az abc-t, és aztán megkértem egy osztálytársamat, hogy szakítson félbe, és ha ő azt mondta, hogy puff, akkor ahol megálltam az abc mondásában, azzal a betűvel kezdtem írni fogalmazást. Elkezdni nehéz, de ha már van egy betű, onnan már el lehet rugaszkodni.

– *Hogy jött 1956-ban az ötlet, hogy naplót írjon?*

– Nagyon jó barátom volt Kovács Jancsi, akivel egy iskolába jártam. Édesanyám találkozott az ő édesanyjával, aki elújságolta, hogy Jancsi naplóírásba kezdett. Ekkor gondoltam arra, hogy én is naplót fogok írni. 1956. október 24-én

elkezdtem a naplóírást, a 23-ai eseményeket csak másnap, utólag jegyeztem be az A/4-es formátumú vonalas füzetbe. Annak idején valóban úgy éreztem, hogy „képben vagyok”, és így visszagondolva, sokkal nagyobb gyereknek éreztem magam, mint amilyen voltam. Most, amikor az 1956-os Intézet engedélyt kért tőlem a napló megfilmesítésére, és a szereplőválogatás során egy győri iskolából kiválasztott fiúval először találkoztam, nem akartam hinni a szememnek, lehetséges, hogy ilyen kisfiú voltam én is '56-ban?

– *Mit érzett, amikor „egykori önmagával” szembesítették?*

– Érdekes érzés volt látni, hogy milyen lehettem '56-ban, de ettől én nem lettem magasabb vagy nagyobb ember.

– *Ha már „naplóírásra adta a fejét”, jelentett-e valamiféle „érzéki örömet” maga az írás?*

– Nem, sőt a vége felé nemhogy örömet nem jelentett, hanem inkább csak kötelesség volt. A két napló azonban – mint ahogyan azt sokan felételezték – nem „versenyzett” egymással, sem annak idején sem pedig ma. Meggyőződésem, hogy a két napló segíti, segítette egymás.

– *Kamaszként hogyan látta a forradalmat?*

– Nagy élményem volt '56. És azt gondolom, hogy a naplót a mai olvasók azért is szeretik, kedvelik, mert ez nem memoárkötet, nem visszaemlékezés, nincs benne semmi utólagos érzés. Én tizenkét évesen nem láthattam mindenbe bele, azt írtam, amit láttam és hallottam. Döntő jelentőségű volt, hogy Budapest központjában laktunk, és ahol laktunk, ott történtek a nagy jelentőségű események. Akkor valahogy úgy éreztem, hogy írni kell, és Jancsival azt határoztuk el, hogy addig írjuk a naplót, amíg ki nem mennek az oroszok. Én azonban nem tartottam magam ehhez, de tudom, hogy Jancsi sokáig írta még a naplót.

– *Őn orosz és történelem szakon végezte az egyetemet, ma már nyilván történész szemmel is tekint az egykori eseményekre, hogyan vélekedik ma '56-ról?*

– Annak idején úgy éreztem, hogy írnom kell, ám azóta sem foglalkozom '56-tal, és nyugodtan mondhatom nem értek hozzá. Nagyon nehéz ma azt megértenem, hogy miket írnak '56-ról, hiszen én annak idején ott éltem, és nem az történt, amit később leírtak. Például én láttam, hogy a magyarok közül Kádárt senki sem akarta. Akkor talán egy kicsit félni is kezdtem, hogy akkor, amit én leírtam, az nem igaz, az mind hazugság.

– *Az egyetemi évek alatt mit tanítottak Önöknek 1956-ról?*

– Én 1962–68 között jártam Pesten a bölcsészkarra, akkor azonban egyáltalán nem volt téma '56. Nem is tanítottak róla semmit az egyetemen, így aztán nem volt nehéz nem tudni a forradalom eseményeiről. Azt biztosan tudom, hogy sem én, sem a környezetemben élő emberek nem ejtették ki a szájukon azt, hogy ellenforradalom. De arra is emlékszem, hogy a magyarok többsége sem emlegette így a forradalmat. S bár erről nem született hivatalos konszenzus, mindenki automatikusan '56-nak nevezte a forradalmat, és azt is tudta mindenki, hogy ez nem egy üres évszám, hanem ez a forradalom szinonimája.

– A naplóból az is kiderül, hogy sokat olvasó kamasz volt, elképzelhető, hogy a későbbi könyvtárosi pályafutását már ezekben az években megalapozta?

– Kamasz koromban is imádtam a történelmi témájú könyveket, például az *Egri csillagokat*. Valószínűleg könyvtárosnak is azért mentem, mert irdatlan mennyiségű könyvet olvastam el. Naponta kiolvastam egy könyvet.

– A naplóban 1956. október 23-ától 1957. március 15-éig rögzíti az eseményeket. Eszébe jutott később, hogy esetleg folytassa a naplóírást, akár a rendszerváltozás utáni időszakban?

– Naplót sem azelőtt, sem azután nem írtam. Talán azt lehet mondani, hogy ma fiok, ám ez inkább a napló utóéletéről szóló napló. Kénytelen voltam néhány feljegyzésben rögzíteni, hogy mi történt a napló megjelenése óta. A napló népszerű lett, sok helyre hívnak, határon túlra is, és én minden felkérésnek eleget teszek, de ha '56-tal kapcsolatban kérdeznak, azt mindig elmondom, hogy én nem vagyok szakértő, és nem érzem magam arra hivatottnak, hogy ez ügyben nyilatkozzak.

– *Annak idején mindennap rögzítette az eseményeket?*

– Nem minden áldott nap írtam le a történéseket, volt úgy, hogy egy hét elmaradásom is volt, és utólag, emlékezetből írtam meg, hogy mi történt. Ezért is volt jó, hogy Jancsival együtt csináltuk, mert volt, amire ő emlékezett jobban, volt, amire pedig én.

– *Érzékelhetően Önnek nagyon fontos az egykori barát, Kovács Jancsi naplója is, hiszen a beszélgetésünk folyamán többször említette, és a napi sajtóból az is tudható, hogy ez a napló különös körülmények között került elő. Mesélne erről valamit?*

– Jancsi nagyon jó barátom volt, különös, különcnek is mondható, érzékeny fiú, akinek a sorsa már kamaszkorában is szerencsétlenül alakult. Én voltam az egyetlen barátja, mert sajnáltam, vigyáztam is rá, hiszen közel éreztem magamhoz, de később a gimnáziumban már nem találkoztunk olyan gyakran, néha már terhes volt számomra Jancsi barátsága, talán még szégyelltem is. Most, amikor már látszott, hogy az én naplóm megjelenik, kicsit rosszul éreztem magam, hogy az én naplómat mindenki megismerheti, a Jancsiét pedig nem. Úgyhogy nagyon boldog voltam, amikor a naplója előkerült, és soha nem jutott eszembe, hogy a két napló versenyezni fog. Mindig is meggyőződésemm volt, hogy a két napló segíti egymást. Kieselbachék facsimilét csináltak Kovács János naplójából, és ez nekem tetszik. Az én naplóból pedig jó néhány információ megtudható Jancsi naplójával kapcsolatban.

– *Az igényes kivitelű kötet borítójául az Ön gyermekkori színes rajza, egy város-térkép szolgált. Egy képzeletbeli város címet adta a térképnek, de Budapest szerkezete és utcái jól felismerhetők a rajzon. Ha pedig az ember alaposabban elmélyül a térkép tanulmányozásában, akkor egy Csics Gyula utcát is talál.*

– Emlékeim szerint a térképet is '56-ban kezdtük el rajzolni. Jancsival együtt neveztük el az utcákat, így aztán magunkról is elneveztünk kettőt. Nagyon szerettük a várost, sokáig városépítész szerettem volna lenni. Hobbiszinten ma is figyelem, hogyan alakul a városépítészlet.

– *Milyenek a visszajelzések, szeretik ezt a könyvet?*

– A mai helyzetben, amikor a kormány és az ellenzék is attól félt, hogy aránylag tisztességgel megünnepelhetjük-e a forradalom '50. évfordulóját, akkor egy ilyen könyv felüdülés – írta György Péter az Élet és Irodalomban. Az emberek azonban nem nagyon ismerik ezt a könyvet. Ez annak tudható be, hogy én az 1956-os Intézetnek adtam, s bár ők is adnak ki könyveket, az intézet nem könyvkiadó. Más jellegű, egy szűk réteg számára írt kiadványokat jelentetnek meg. Ez volt szinte az első kiadványuk, amely a nagyközönség számára is „emészthető”, de nem volt terjesztői hálózatuk. Amikor tavaly június 16-án bemutatták a könyvet – lévén, hogy „uborkaszegzson” volt – nem figyeltek fel rá az emberek, csak később, ősszel lett visszahangja. Az első kiadás ezer példány volt, a későbbiekben – úgy tudom – kiadtak még négyezer példányt, de nekem magamnak nincs egyetlen példányom sem belőle. Egszer csak azt vettem észre, hogy mindet elajándékoztam.

– *A naplóban rendkívül realista részletezéssel írja le az eseményeket, szükségképpen felmerül a kérdés, tizenkét éves kamaszként félt-e Ön 1956-ban?*

– Én ma is úgy érzem, hogy többnyire nem féltem. Volt, amikor át kellett jönnöm a Rákóczi úton, arra emlékszem, hogy akkor féltem, mert folytak a harcok, és láttam, hogy felszedik a kockaköveket és barikádokat építenek belőle, valamint hallottam a lövéseket is. Tudtam, hogy lőnek, és akkor felmerült bennem, hogy eltalálnak. Aztán volt, amikor egy orosz katonával találkoztam, és arra is emlékszem, akkor féltem. Amikor elgondolkoztam azon, hogy általában miért is nem féltem, rájöttem, hogy talán azért nem, mert a szüleim olyan háttérrel biztosítottak nekünk otthon, hogy azt biztosan tudtam, amíg ők vannak, nincs mitől félnem.

– *Örülök, hogy említi a szüleit, mert számomra a napló egy másik olvasatában kicsit „családregény” is, a Csics család hétköznapijainak krónikája, az ön szülőkhöz, nagyszülőkhöz kötődő, szeretetteljes kapcsolatának lenyomata. Bár Ön következetesen elutasítja az „író” titulust, azt bizony állíthatom, hogy olvasóinak majd igazi irodalmi élményben lesz része, hiszen az Ön őszinte, sallangmentes, már-már szociografikus erényeket is felvillantó naplójának „egyszerű” a szövege, lefegyverző hitelességgel láttatja a forradalmi eseményeket. Hatása alól pedig – korosztálytól függetlenül – senki sem vonhatja ki magát. Vélhetően éppen ez a fajta gyermeki őszinteség adja kötet igazi értékét. Megváltoztatta életét a napló megjelenése?*

– Abból a szempontból igen, hogy rengeteg helyre hívnak, de egyébként változást nem érzek magamon.

– *Meséljen valamit arról, hogyan alakult az élete 1956 után?*

– Az egyetem elvégzése után Budapesten, a Vörösmarty Gimnáziumban tanítottam, majd 1969 júliusában kezdtem el dolgozni a Tatabányai Szénbányák Központi Műszaki Könyvtárában. Nagyon szerettem itt dolgozni. Aztán a bányászat felszámolásával a könyvtár is megszűnt.

A lányom születése után, 1971-ben költöztem le egész családommal együtt, de nem Tatabányára, hanem Tatára. Vonattal, busszal, majd személygépkocsival jártam, járok át Tatabányára dolgozni minden nap. Örülök, hogy eljöttem Budapestről, fölöttébb jól érezzük magunkat Tatán. 2001-ben megpályáztam a Tatabányai Városi Könyvtár igazgatói állását, amelyet tavaly ismét öt évre elnyertem.

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Búcsúzóul megmutatja a táskájában lapuló két könyvritkaságot, beszélgetünk még a családi könyvtár utóéletéről, arról, hogy gyermekei szemében már nem látja azt az érdeklődést, amellyel egykoron ő fordult a könyvek felé. Hiába tagadja, érzem én, mégiscsak íróemberrel beszélgettem ezen a délutánon.

Bartók Györgyi

Információs Társadalmi Tanácsadó képzés Szombathelyen

A múlt század '60-as éveitől a fokozatosan gyorsuló technológiai fejlődés, az információ radikális felértékelődése, az infokommunikációs eszközök kapacitásának és integritásának növekedése drámai társadalmi változásokat is elindított. Olyan változásokat, amelyek az emberi lét szinte minden területén jelentkeznek, generálisak és diszkontálhatók. Az új technológiák – vagy a régiek újszerű felhasználása – átforgalmazzák mind az egyén, mind a társadalom gondolkodását, viselkedését.

A humán kommunikáció legújabb eszközei és csatornái egyben a társadalmi kohézió létrehozásának, megerősítésének zászlóshajói is. Elgondolkodtató azonban a fejlődés holdudvarában egyre erősödő digitális megosztottság, amely egy összeadódó, halmozódó, kumulatív hátrány (pl. etnikai hovatartozás, iskolázottság, egészségi állapot, életkor, lakhely) oka és további egyenlőtlenségek okozója is. Az on-line tartalomkínálat sokak számára elérhetetlen, ami részben a háztartásokból hiányzó eszközökkel, részben az internetpenetráció ütemével, valamint a hiányos, sok esetben hiányzó digitális írástudással hozható összefüggésbe. Ugyan Magyarországon is több jelentős projekt született a kormányzat részéről (pl. Sulinet Expressz Program, Közháló, IHM–ITP-3 program, eMagyarország pontok) a fizikai infrastruktúra kiépítésére, ez önmagában mégsem generált kultúráváltást. Az információs korszak kihívásaira adott válaszokat tartalmazó dokumentumok, stratégiák már korán rámutattak az emberi képességekbe történő befektetés fontosságára. Mára azonban a feladat prioritást nyert. Annak érdekében, hogy a társadalom működése hálózatszerűbb és hatékonyabb legyen, az egyének kompetenciáit is fejleszteni kell a hozzáférés biztosítása mellett a hozzáértés megszerzésére irányuló törekvésekkel.

A fentiek szellemében a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium által indított Információs Társadalmi Tanácsadó (ITT) képzés célja az volt, hogy a tudásátadás területén működő (vagy a terület iránt érdeklődő) diplomás szakemberek speciális oktatásban részesüljenek, amelynek hozadékát mindennapi tevékenységük során hasznosítani tudják.

Az IT-mentor új, önálló szakmaként való megjelenése megosztotta a könyvtáros társadalmat. Ha ez kvázi a könyvtárosok hivatása, akkor miért jöhetett létre tőlük függetlenül? Vajon tényleg tőlük függetlenül jött létre? Segíti vagy gátolja a könyvtárosok működését, érvényesülését a kialakult helyzet? Elvettek tőlük valamit vagy ellenkezőleg, új lehetőségeket kaptak? Küzdeni kell-e ez ellen a könyvtárosoknak vagy összefogni az IT-mentor pártolóival? Hasonló dilemmákat fogalmazott meg Vincze Andrea Katalisten közzétett levelében, ugyanakkor rámutatott arra is, hogy ez olyan kihívás a szakma számára, amelyre a lehetséges jó válasz: együttműködés és megfelelés.

Az ITT program az IT-mentor rendszertől független kezdeményezés, azonos irányvonalakkal. Mindenki a saját épülésére végezheti el, szerezheti meg térítésmentesen az ajánlott ismereteket. Lényegében tehát egy akció, amelynek keretében az információs társadalom aktív munkásai már meglévő ismereteiket bővíthetik, frissíthetik.

A szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár vezetése és munkatársai az ITT-képzésben egyértelműen újabb lehetőséget látnak, amely segíthet abban, hogy az intézmény erőforrásait még alkalmasabbá tegyék a folyamatosan változó világ információs igényeinek kielégítésére, egyúttal bizonyítva a szakma megújulási és alkalmazkodási képességét is.

A négy modulból álló, 4×10 órás pilot-képzés 2006. november 13-a és 2006. december 4-e között zajlott. Egy-egy témakör feldolgozására tíz óra állt rendelkezésre, amelyből öt a képzési helyen, tréner segítségével, további öt pedig otthoni tanulással telt. A régióból (Vas, Zala és Győr-Moson-Sopron megye) 15 könyvtáros sajátította el az Információs Társadalom- és Trendkutató Központ, az OPTEN Kft., a T-Com és a T-Online, valamint az OTP Bank munkatársai által összeállított tananyagot, amelyet a 4CLI Kommunikációs Központ adott közre.

Az első modul *Bevezetés az Információs társadalomba, digitális megosztottság, esélyegyenlőség, az Európai Unió és Magyarország összehasonlítása, közösségi informatika, társadalmi szoftver, társadalmi tőke* címmel elméleti ismeretek átadására fókuszált. A legfontosabb szociológiai változók (jövedelem, iskolázottság, nem, életkor) mentén olyan társadalomtudományi kérdéseket, ok-okozati összefüggéseket is megvilágított, amelyek a gyakorlati problémák megoldásában segíthetnek.

A második anyagrész a címtől (*Infobróker, tudásmenedzsment, motiváció, tartalomkínálat*) kissé eltérően az információs írástudás fogalmából kiindulva tekintette át a forrásokat, hangsúlyosan vizsgálva az internetet és annak minőségi használatát, valamint kitért a web 2.0 legfontosabb ismérveire, a kooperatív társadalmi működés erősödő jelenségeire.

Az elektronikus közigazgatás fejlődése az állampolgárok jelentős részének nem nyilvánvaló, az on-line ügyintézés lehetősége pedig nem elérhető. A nyilvános hozzáférési pontokon az eszközök (hardver, szoftver) biztosítása mellett a humán erőforrás, a szakértő személyzet rendelkezésre bocsátása is szükséges. Ahhoz azonban, hogy a segítők a használatot biztos kézzel vezethessék az e-ügyintézés útvesztőiben, az ismeretek folyamatos bővítésére, konkrét ügyek lebonyolításában szerzett gyakorlati tapasztalatokra van szükségük.

A harmadik modul (*Szociális és állami alapú szolgáltatások*) anyaga az elektronikus közigazgatás történetének áttekintése, valamint a szolgáltatási szintek bemutatása után olyan egzakt ismereteket adott át a 2003-ban létrejött kormányzati portál

működéséről, amelyek elengedhetetlenek bizonyos on-line szolgáltatások (körök évről évre bővül) igénybevételéhez. Ezek közül az e-adózás témaköre kapott megkülönböztetett figyelmet a vonatkozó jogi szabályozás előírásai kapcsán.

A negyedik, egyben befejező, *Az internet mint kommunikációs eszköz és az elektronikus banki ügyintézés* címet viselő tananyag két önálló részre tagolódt, annak ellenére, hogy köztük bizonyos pontokon átfedés tapasztalható. A T-Com és a T-Online közös támogatásában készült prezentáció a képzés céljainak megvalósításában nagyon hasznosnak bizonyult. Olyan bemutatót kaptak a program résztvevői, amely akár a felhasználók képzésében, akár a fenntartók, döntéshozók meggyőzésében is felhasználható. A diakockákon bemutatott internetes lehetőségeket (közhasznú információ, szórakozás, kultúra, e-kereskedelem stb.), a számítógép használatához szükséges alapvető tudnivalókat (pl. konfiguráció, internet kapcsolatok, sávszélesség, biztonság a hálón) összegző prezentáció egyúttal fontos módszertani útmutatóként is szolgált.

A banki ügyintézésrel kapcsolatos anyag túlnyomórészt egy intézmény kínálatának bemutatására korlátozódott. Ez a T-Com esetében elfogadható mértékben volt jelen. A pénzügyintézetek felhívják az ügyfelek figyelmét az adatok biztonságos kezelésére – az elektronikus banki szolgáltatások használata személyes azonosító és jelszó megadása után lehetséges –, így valószínűtlen, hogy egy ITT-szakembernek kell konkrét tranzakciókban segítséget nyújtani. Azt természetesen tudnia kell, hogy milyen felépítésű egy bank honlapja, általában milyen elektronikus tranzakciók végrehajtását teszik lehetővé az intézmények, és ezekről milyen tájékoztató segédletek (demó, használati útmutató, GYIK, elektronikus levél, ügyfélszolgálat stb.) állnak rendelkezésre. Az OTPDirekt szolgáltatásainak ilyen, részletekbe menő bemutatása helyett egy sokkal átfogóbb, a banki információk szélesebb spektrumát felölelő segédlet kidolgozása hasznosabb lett volna. Az informatikus könyvtáros képzés hangsúlyosan foglalkozik ilyen jellegű ismeretek elsajátításával. Az ELTE Könyvtártudományi-Informatikai Tanszékén például évről évre frissített tartalommal készülnek referátumok különböző szakterületek (bank, adó, jog, szabvány, szabadalom stb.) információforrásainak feltérképezésével, kiemelten vizsgálva az on-line tartalmakat. A felsőoktatással együttműködve talán egy jobban használható tananyag állna össze.

Az ITT-képzés honlapján, amely egyben az aszinkron távtanulás felülete is, az egyes témakörökhöz kapcsolódó információk, valamint minden, a projekttel kapcsolatos tudnivaló hozzáférhető.

A négy hét alatt a jelentkezőknek folyamatosan számot kellett adniuk az elsajátított ismeretekről. Ez részben az egyes modulokhoz tartozó gyakorlati feladatok, részben a fent hivatkozott oktatási felületen személyes bejelentkezéssel elérhető tesztek megoldását jelentette. A tanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvány megszerzésének további feltétele egy on-line elérhető vizsgateszt helyes kitöltése volt.

Összegzés

Elmondható, hogy a projekt pilot jellegéből és az időhiányból fakadóan több negatív észrevétel is megfogalmazódott mind a tananyaggal, mind a metodikával kapcsolatban. A kísérleti kezdeményezések céljai között azonban hangsúlyosan

szerepel az első vélemények és javaslatok vizsgálata, beépítése, az önjavító megoldások felkutatása. A szombathelyi tapasztalatok tükrében körvonalazódni látszik az ITT mintájára megvalósuló képzés, továbbképzés, önképzés jelentősége. hiszen a cél nem más, mint olyan kompetenciák megerősítése, amelyek a könyvtárakban is mutakozó újfajta használói igények kielégítését tehetik hatékonyabbá.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Horányi Özséb: Az információs társadalom koncepciójától az információ kultúrája felé. [Elektronikus dokumentum.] A hozzáférés módja: <http://www.mek.ujf.hu/portalszint/human/medial/hozs eb1/hozs b1.mek> A letöltés ideje: 2006. 12. 10.

Információs Társadalmi Tanácsadó Képzés. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.ok-tatas.magyartelekom.hu/media/itt/portal/itt/index.html>

IT mentor. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.itmentor.hu>

Magyarország.hu. Ügyfélszolgálat az interneten. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.magyarorszag.hu>

Telefalu. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.telefalu.hu>

Vincze Andrea Katalisten közzétett levele. [Elektronikus dokumentum.] A hozzáférés módja: <http://listserv.nif.hu/pipermail/katalist/2006-August/012178.html> A letöltés ideje: 2006. 12. 15.

Janics Edina

INGYENES PÉLDÁNYOK A KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS RÉGEBBI ÉVFOLYAMAIBÓL

A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros című folyóirat 2001–2005. közötti évfolyamaiból a szerkesztőség ingyen felajánl egész évfolyamokat vagy hiányzó lapszámokat.

Ebből a korlátozottan rendelkezésre álló öt évfolyamból bármelyik hazai könyvtár igényelhet példányokat személyes átvétel vagy portós postai küldemény formájában.

Az igényeket a beérkezés sorrendjében teljesítjük.

Megrendelés levélben a 3K szerkesztősége címén: 1827 Budapest, Buda-vári Palota F. épület, 110. szoba (a Széchényi Könyvtár épületében), telefonon: 1-224-3791, vagy e-mailben: 3k@oszk.hu.